

Nationaal Congres Duits 2019

VEEL NIEUWE DEELNEMERS

Op vrijdag 15 maart van dit jaar was de algemene onderwijsstaking. In congrescentrum De Werelt in Lunteren begon op dezelfde dag het Nationaal Congres Duits (NCD). In zijn openingswoord merkte Erwin de Vries, voorzitter van het stichtingsbestuur NCD, op dat het natuurlijk beter is het congres te bezoeken dan te staken. Dat zullen heel wat deelnemers hebben beaamd tijdens het twee dagen durende NCD.

Dit jaar stond Oostenrijk volop in de schijnwerpers. Het 8,8 miljoen inwoners tellende Alpenland is de kleine broer van het grote Duitsland en in de praktijk van de docent Duits lijkt het er vaak bekaaid van af te komen. En zo liep het onder leerlingen vooral als skioord bekendstaande land als een rode draad door het congres. Een lovenswaardig streven, zo bleek meteen na de opening door De Vries toen de ambassadrice van Oostenrijk het woord

nam. Dr. Heidemaria Gürer wees op de aanstaande Brexit, die volgens haar het belang van het Duits extra zal doen toenemen. Het zou dan ook goed zijn als docenten Duits met hernieuwde interesse gingen kijken naar haar vaderland.

Papier

De openingslezing werd gehouden door de Oostenrijker Thomas Strasser, die als professor is verbonden aan de Pädagogische Hochschule Wien. Onder de titel *Mit Schirm, Charme und W-LAN-freier-Zone* sprak hij vijftig minuten lang enthousiast en niet zonder humor over de digitalisering in het vreemdetalenonderwijs. Cruciaal in de huidige onderwijspraktijk is het beeldscherm, waarop naast een overvloed aan beelden taaluitingen steeds vaker worden gekenmerkt door vindingrijke vondsten. Met een kort filmpje over de strijd tussen de iPad en het papier

waarin de closetrol na een bezoek aan de wc uiteindelijk zegeviert, onderstreepte Strasser het voortbestaan van papier, tot geruststelling van al diegenen die in de les toch graag een boek gebruiken.

Zoals ambassadrice Gürer opmerkte, waren er diverse workshops die licht wierpen op rodedraadland Oostenrijk. Een mooi voorbeeld was *Österreich zentral*. Elisabeth Lehrner-te Lindert liet de ruim twintig deelnemers allereerst een vragenlijst invullen waarin zij hun kennis over land en cultuur konden toetsen. Waarom is er in schoolboeken zo weinig kennis over Oostenrijk te vinden, was een van de vragen die hier werden opgeworpen. Om in dit gebrek enige verandering aan te brengen gaf Lehrner praktische voorbeelden zoals liedjes, waarbij onder meer het verschil tussen het Hochdeutsch en Oostenrijkse dialecten werd benadrukt. Anders dan in Nederland worden

dialecten in Oostenrijk serieuzer genomen. Maar ook *Landeskunde* en de bewegten tien naoorlogse jaren passeerden in lied en film de revue, evenals actuele thema's zoals vooroordelen die aan bod kwamen in teksten die op hun beurt de les weer kunnen verrijken.

Een geheel andere praktijk is het Duits in het mbo. Diverse workshops besteedden aandacht aan het fenomeen keuzedelen, dat enkele jaren geleden in deze onderwijssector zijn opwachting heeft gemaakt. In de workshop *Keuzedeel Duits mbo* gaven Wim van de Put en Françoise Hendriks de deelnemers uitleg over de keuzedelen en de bijbehorende toetsen die aan steeds meer roc's worden afgenomen door zogeheten assessoren. Een dag later werd in een andere workshop gediscussieerd over de praktijk van het Duits in het hedendaagse mbo en dan met name over de soms onwerkbare omstandigheden in dit praktijkgerichte onderwijs. Duits is hier broodnodig en mag derhalve niet verdwijnen, zoveel werd in beide workshops duidelijk.

Een goede mix, zo noemde een bezoeker van het congres het ruime aanbod van zestig workshops. Die betroffen bijvoorbeeld een nieuwe lesmethode, aandacht voor diverse vormen van literatuur of de mogelijkheden om subsidies aan te vragen voor uitwisselingsprogramma's van leerlingen in het buitenland. Activerende workshops waar docenten met elkaar aan een nieuwe didactiek werkten of een andere invulling van de les verkenden met behulp van films of games, waren er in ruime mate. Voorts was er de gelegenheid om over de

(vanaf boven) Thomas Strasser tijdens de openingslezing; Manuela Keeris, docente Duits van het jaar; Vea Kaiser signeert. Foto's: Dirk Klein

Tijdens een van de workshops

Andy Ost speelt 'Bohemian Rhapsody'

voortgang van het project Curriculum.nu van gedachten te wisselen.

Rockende liedjes

Traditiegetrouw was er vrijdag na de plenaire lezing, drie workshops rondes en het diner tijd voor ontspanning in de grote zaal van het congrescentrum. Eerst werd docente Manuela Keeris voor haar project *Die Berliner Mauer* door de Actiegroep Duits tot leraar Duits van het jaar gekroond, waarna de Bühne werd vrijgemaakt voor de Duitse *Liedermacher* en komediant Andy Ost. Die verzorgde een avondvullend programma dat vóór de pauze in enkele sketches en liedjes liefdeslied en -leed voor het voetlicht bracht. Ost, die zelf de akoestische gitaar bespeelde, werd in een drietal stevig rockende liedjes bijgestaan door een pianist en een elektrischegitarist. Solo voerde hij een adembenemende versie van de momenteel herleefde 'Bohemian Rhapsody' uit, in het Duits uiteraard. In het tweede deel verhaalde hij over zijn ervaringen als jonge vader. Het bruisende optreden werd afgesloten met de bezielende meezinger 'Mehr als alles auf der Welt', waarbij het publiek uitbundig deelnam door handgeklap.

Het optreden van Andy Ost en zijn muzikanten mag gerust een hoogtepunt worden genoemd. Hetzelfde kan worden gezegd van de show die de Oostenrijkse Veia Kaiser zaterdagochtend ten beste gaf. De dertigjarige schrijfster brak zeven jaar geleden door met haar roman *Blasmusikpop*. Eerder dit jaar verscheen haar nieuwste roman *Rückwärtswalzer*. De bedoeling was dat universitair docent Ewout van der Knaap haar zou interviewen. Maar al snel nam Kaiser het heft in handen en vertelde uitvoerig over de ongebruikelijke, op ware feiten gebaseerde plot van het boek. De met een exotisch hoofddeksel getooide schrijfster las vervolgens staande op het podium tweemaal voor uit *Rückwärtswalzer* en maakte er door haar levendige en humoristische voordracht een meeslepende performance van. Een ietwat verbouwde Van der Knaap sloeg haar daarbij gade. Met de woorden 'Es hat mich sehr gefreut, danke schön!' nam Kaiser na dit gedenkwaardige optreden afscheid van het docentenpubliek en haar gesprekspartner.

Verversing

Het tweejaarlijkse Nationaal Congres Duits vond dit jaar voor de vijftiende keer plaats. Dirk Klein, voorzitter van de congrescommissie, deed tijdens zijn korte

toespraak aan het begin van het congres uit de doeken dat het aantal deelnemers met 450 stabiel is gebleven in vergelijking met voorgaande edities. Opvallend was dat de helft van het aantal deelnemers het congres dit jaar voor het eerst bezocht. Dat duidt op een verversing van de bezoekers, wat de betrokkenheid van zo veel mogelijk docenten bij dit unieke gebeuren ongetwijfeld ten goede komt. De tachtig workshophouders kwamen voornamelijk uit Duitsland, Oostenrijk en Nederland, maar dit jaar waren er voor het eerst twee uit België, een land waar Duits overigens een van de officiële talen is.

En dan waren er zoals altijd de vele stands van uitgeverij, boekverkopers en instituten en verenigingen die zich bezighouden met de Duitse taal, waar de bezoekers hun tassen aardig konden vullen met vooral papieren materiaal. Het NCD is in de inmiddels dertig jaar van zijn bestaan uitgegroeid tot een tweedaags epicentrum van de taal en de cultuur van Duitstalige landen. Het is voor docenten Duits een baken in het bestaan geworden waar steeds reikhalzend naar wordt uitgekeken. Nog even geduld: in 2021 vindt editie 16 plaats. ■

Paul Stevelmans

Sarka Kreuzova. Foto's: Frans Janssen

INSPIRING PERSONAL LEARNING PATHWAYS

Differentiatie en personalisering gaan soms hand in hand. Tijdens de 13e editie van het Nationaal Congres Engels op 15 maart in Ede werd aan beide zaken vanuit allerlei perspectieven aandacht besteed. Zo begon Christien van Gool, voorzitter van het congres, al met een kleine inventarisatie om te zien welke onderwijsniveaus onder de aanwezigen vertegenwoordigd waren. En dat waren er, ondanks de waarschijnlijk door de landelijke staking iets lagere opkomst dan andere jaren, toch veel.

Ook in de personeelskamer vinden we collega's met allerlei verschillende achtergronden, motivaties, kwaliteiten en leerbehoeftes. Wanneer we kijken naar differentiatie binnen de professionele ontwikkeling van docenten is ook daar nog wel wat grond te ontginnen. Wat leraren willen en nodig hebben, komt lang niet altijd overeen met wat ze krijgen, werd ons verteld door Sarka Kreuzova, die de keynote hield. Ook op het gebied van onze professionalisering hebben we individuele behoeftes. En deze mogen we best opeisen, volgens Kreuzova. Een mooi en inspirerend begin om een dag vol workshops, plenary speeches en een gezellige uitgeverijmarkt te starten.

Herman Wekkerprijs

Voordat we van start gingen, werd eerst nog de Herman Wekkerprijs voor een bijzondere bijdrage aan het delen van informatie over de Engelssprekende landen en culturen uitgedeeld. Dit jaar ging de prijs naar Melle Garschagen, journalist voor NRC Handelsblad en RTL Nieuws en actief op sociale media als Twitter en Facebook. Hij ontving de prijs voor zijn unieke combinatie van nieuwe journalistieke vormen en zijn onvermoeibare objectieve nieuwsuitzendingen.

In het Skypegesprek met Garschagen, die vanwege alle ontwikkelingen rond Brexit in Londen moest zijn, bleek daarnaast ook zijn integere aanpak. Garschagen is zich altijd goed bewust van hoe gevoelig een kwestie voor mensen kan zijn. Ook de vertaling van de vele uitdrukkingen vol historie en cultuur die de Engelse taal rijk is, vereisen soms een voorzichtige aanpak en zijn niet altijd makkelijk. Maar dat hij een uniek talent bezit om ontwikkelingen rond lastige kwesties zoals bijvoorbeeld Brexit helder uit te leggen onderstreepte ook zijn schoonmoeder, die voor hem de prijs in Ede in ontvangst nam; als ze het echt niet meer begrijpt, gaat ze de hond uitlaten en wacht ze wel even op het stukje van Melle.

Workshops

Een Nationaal Congres is natuurlijk de dag om je weer te laten inspireren, op te laden en jezelf weer op de hoogte te stellen van de laatste ontwikkelingen voor jouw vakgebied. Daarvoor had de organisatie weer een mooi programma van workshops samengesteld, waar het volgens congresbezoekers soms lastig uit kiezen was. Maar de prima beschrijvingen in het programmaboekje hielpen daarbij goed, volgens Rina Drijfholt en Anna Glebova, beiden werkzaam in het hbo. Deze gedreven docenten hadden elkaar 's ochtends bij de opening ontmoet en ik sprak ze tijdens een pauze bij een kopje thee. Allebei waren ze zeer tevreden over de workshops die ze gevolgd hadden. Hierbij gaven ze criteria die waarschijnlijk voor de meeste congresbezoekers belangrijk zijn: goede sprekers, praktisch, interactief, je werd bij het onderwerp betrokken, dat daarnaast ook nog eens goed in verband werd gebracht met de eigen praktijk.

Op de uitgeverijmarkt viel op dat steeds meer uitgeverij gebruik gaan maken van authentieke materialen. Meerdere uitgeverij adverteren hier al enkele jaren mee, zoals bijvoorbeeld Holmwood en Blink. En daarnaast heb je natuurlijk